

Wet flexibilisering inzet vertrouwensfunctionarissen

Geachte lezer,

Hieronder volgt een bondige uiteenzetting van de visie van de Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart, Koninklijke Marechaussee (hierna: BTBB), ten aanzien van de herziening van de Wvo. Opgemerkt dient te worden dat er – per verzoek van de consultatieronde – geen persoonsgegevens zijn opgenomen in deze uiteenzetting. Indien er nadere vragen of opmerkingen zijn verzoek ik u vriendelijk contact op te nemen met beleid.btbb@mindef.nl.

Probleemstelling

Werkgevers binnen de burgerluchtvaartsector willen personeel flexibeler kunnen inzetten. De wens is dat personeel op een aangewezen locatie, bijvoorbeeld Schiphol, van functie of werkgever kan wisselen zonder steeds een veiligheidsonderzoek te moeten ondergaan. Consequentie van het huidige wettelijke kader is dat bij verandering van werkgever of functie de VGB vervalt en betrokkene bij het bekleden van een (nieuwe) vertrouwensfunctie opnieuw een veiligheidsonderzoek dient te ondergaan. Daarmee zijn (uitvoerings)kosten alsook tijd gemoeid en dit staat een flexibele inzet van werknemers in de weg en hindert de bedrijfsvoering. Daarnaast betekent ieder veiligheidsonderzoek voor de betreffende werknemer wederom een inbreuk op diens privacy terwijl bij de wisseling van functie of werkgever op een aangewezen locatie het risico voor de nationale veiligheid niet verandert.

Visie BTBB

De op te nemen visie is tot stand gekomen op basis van de kennis van de burgerluchtvaartsector als zijnde toezichthouder, alsook de juridische ontwikkelingen gelet op de (maatschappelijke) ontwikkelingen in deze sector gekoppeld aan het verhogen van de standaard voor de beveiliging van de burgerluchtvaart. Ten overvloede dient opgemerkt te worden dat dit enkel een visie is op grote lijnen betreft en dat – indien daartoe behoefte bestaat – de BTBB bereid is om op een later moment een meer uitvoerige toelichting te geven.

Allereerst merkt de BTBB op dat – gelet op de uitvoering van toezichtactiviteiten – het initiële wetsvoorstel zich voornamelijk richt op een locatie in de enge zin van het woord, zijnde een topografische locatie, zoals een luchthaventerrein. De burgerluchtvaartsector is echter bijzonder breed en concentreert zich niet per definitie op, althans in de omgeving, van een luchthaventerrein, maar is verspreid door het gehele grondgebied van Nederland. Hierbij kunt u denken aan de vele luchtvrachtbedrijven (welke een formele goedkeuring hebben van de overheid) die deel nemen aan de veilige luchtvrachtketen en de vele opleidingsbedrijven die opleidingen en instructeurs (tevens middels een formele goedkeuring van de overheid) inzetten om de door de Europese Commissie vereiste opleidingen te verzorgen. Gelet op recente ontwikkelingen op Europees en nationaal niveau dient grosso modo een ieder in de burgerluchtvaartsector – een uitzondering daar gelaten – een VGB verkrijgen.

Gelet op het bovenstaande acht de BTBB het raadzaam als de aangewezen locatie breder wordt geïnterpreteerd en toegepast, zijnde niet beperkt tot een *specifieke* topografische locatie, maar juist geïnd op de burgerluchtvaartsector als zodanig. Dit zorgt ervoor dat het oogmerk van de onderhavige wetswijziging drastisch meer doel vat gelet op onder ander de mogelijkheid tot flexibele inzet, mobiliteit en verplaatsing van medewerkers op een vertrouwensfunctie in de burgerluchtvaartsector bevorderen, vraagreductie t.a.v. de VGB, kostenreductie voor de burgerluchtvaartsector, en de inbreuk op onder meer artikel 8 EVRM t.a.v. de privacy van de betreffende functionarissen bij een dubbele bevraging.

Daarnaast wordt op deze wijze voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat tussen de verscheidene entiteiten in de burgerluchtvaartsector t.a.v. toezichtlast, economisch-financiële ontplooiing en verplichtingen, alsook bevoordeling van die entiteiten die historisch gezien een locatie op een luchthaventerrein hebben. Het ligt in de rede om aan te nemen dat ook entiteiten buiten een luchthaventerrein eenzelfde behoefte kunnen hebben t.a.v. van flexibele inzet van personeel. De BTBB is onbekend dat hier verder onderzoek naar gedaan is en in het kader van evenredige en proportionele wetgeving zijn er thans geen duidelijk objectiveerbare gronden om een dergelijke beperking tot enkele een specifieke locatie toe te passen.

Een dergelijke opvatting past ons inziens ook in het oogmerk van artikel 3a Wvo (voorstel) gelet op locaties die mogelijkheden bieden de nationale veiligheid te schaden. Daarenboven is het speelveld van de burgerluchtvaartsector veelal internationaal, en daarmee ook (de uitwerking van) de risico's welke zich mogelijk kunnen manifesteren. Uit de MvT van de onderhavige wetswijziging wordt het volgende betoogd: *“Wanneer functies zijn aangewezen op de grond dat de functie directe, ongecontroleerde toegang geeft tot mogelijke doelwitten of middelen die een aanslag of spionage faciliteren, waarbij in alle gevallen schade aan de nationale veiligheid ontstaat, is dat veelal vanwege het enkele feit dat voor de vervulling van die functie toegang tot een terrein of locatie (het beschermde belang) noodzakelijk is. Om meer flexibiliteit mogelijk te maken bij de (wisselende) vervulling van functies die thans op deze grond zijn aangewezen als vertrouwensfunctie, wordt in artikel 3a een locatiegebonden VGB geïntroduceerd”*. Eenzelfde redenering kan onverkort worden toegepast t.a.v. de gehele burgerluchtvaartsector in Nederland, en is dientengevolge ook geenszins gebonden aan enkel een luchthaventerrein. Ter illustraties kan gewezen worden op de veilige luchtvrachtketen: deze begint veelal op een andere locatie dan een luchthaventerrein en vervult een essentiële rol in diezelfde keten, uitkomende op het luchthaventerrein. Hetzelfde kan betoogd worden ten aanzien van de opleidingssector.

Een tussenconclusie zou zijn om het locatiegebondenheid meer te bezien als zijnde domeingebondenheid. De verscheidene entiteiten welke werkzaam zijn in de burgerluchtvaart zijn onder te verdelen in verschillende onderdelen, zoals luchtvrachtbedrijven en opleidingsinstellingen. Een ieder dient op basis van Europese en nationale vereisten een van overheidswege uitgegeven certificering te hebben en/of opgenomen te worden in een voor lidstaten opgemaakt elektronische databank. De locatie van die entiteiten zou derhalve aangemerkt kunnen worden als zijnde een locatie in de zin van de Wvo en waarin de functionarissen van functie kunnen wisselen zolang zijn bij een andere 'locatie' en binnen de burgerluchtvaartsector werkzaamheden blijven verrichten.

Daarnaast dient de afmeldplicht dwingender geformuleerd te worden gelet op toegang tot b.v. de kritieke delen van om beveiligingsredenen beperkt toegankelijke zones op een luchthaventerrein en toegang tot b.v. luchtvracht welke aan beveiligingscontroles is onderworpen en identificeerbaar is als zodanig. De eventuele als beperkt op te vatten lastenverzwaring voor de entiteiten weegt niet op tegen het waarborgen van de integriteit van de beveiliging van de burgerluchtvaart en het dynamische karakter van de VGB's welke van essentieel belang zijn in deze sector.

Conclusie

Het bovenstaande is een bondige uiteenzetting van de visie van de BTBB. Het is van belang voor de wetgever om een helder beeld te hebben van de burgerluchtvaartsector en de gevolgen van een dergelijke wijziging van de Wvo. Hierbij spelen logischerwijs verscheidene belangen, waarbij een evenredige benadering en het gelijkheidsbeginsel een belangrijke rol innemen. Het is begrijpelijk dat dit wellicht als een rigoureuze aanpassing kan worden aangemerkt, maar niettemin lijkt het verstandig om juist nu de dialoog hieromtrent te voeren nu een dergelijke wijziging instrumentaal zal blijken voor de (beveiliging van de) burgerluchtvaart. Indien een nadere, meer gedetailleerde toelichting is vereist verzoek ik u vriendelijk contact op te nemen met beleid.btbb@mindef.nl.